Државен завод за статистика

Статистичко истражување за инвестиции во основни средства

МС_ИНВ.ОС_А_МК_2023_1

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

1	**Контакт**
1.1	**Организација/ институција за контакт**
Државен завод за статистика	
1.2	**Организациска единица за контакт**
Национални сметки - Одделение за пресметка на БДП според расходен метод	
1.3	**Лице за контакт**
Бобан Илиевски, Александар Лазаров	
1.4	**Звање на лицето за контакт**
Советник за нефинансиски средства	
1.5	**Поштенска адреса**
Даме Груев бр. 4, 1000 Скопје	
1.6	**Електронска адреса**
boban.ilievski@stat.gov.mk aleksandar.lazarov@stat.gov.mk	
1.7	**Телефонски број**

+38923295785

1.8	**Факс**

2	**Ажурирање метаподатоци**

2.1	**Последна потврда на метаподатоците**

31.10.2024

2.2	**Последна објава на метаподатоците**

31.10.2024

2.3	**Последно ажурирање на метаподатоците**

31.10.2024

3	**Статистичка презентација**

3.1	**Опис на податоците**

Основна цел на ова истражување е да се утврдат бруто-инвестициите во основни средства, дефинирани во согласност со методологијата Систем на национални сметки. Иако СНС 2008 не врши поделба меѓу материјалните и нематеријалните средства основните средства можат да се јавата како материјални и нематеријални средства создадени во процесите на производство и наменети да се користат повторно или континуирано во други производни процеси повеќе од една година. Категориите на станови за живеење, други згради и структури, машини и опрема, системи за вооружување и култивирани средства можат да бидат класифицирани како материјални основни срества, додека останатите како нематеријални основни средства.

3.2	**Систем на класификации**

Национална класификација на дејностите - НКД Рев. 2

Класификација на институционали сектори

Класификација на производи по дејности

3.3 Опфат на сектор/и

		Сектори според НКД Рев. 2
code en/mk	Код МК	Опис - македонски
A/A	A	A/A - Земјоделство, шумарство и рибарство
B/Б	Б	B/Б - Рударство и вадење на камен
C/B	B	C/B - Преработувачка индустрија
D/Г	Г	D/Г - Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација

E/Д	Д	E/Д - Снабдување со вода; отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината
F/Ѓ	Ѓ	F/Ѓ - Градежништво
G/E	E	G/E - Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли
H/Ж	Ж	H/Ж - Транспорт и складирање
I/З	З	I/З - Објекти за сместување и сервисни дејности со храна
J/S	S	J/S - Информации и комуникации
K/И	И	K/И - Финансиски дејности и дејности на осигурување

L/J	J	L/J - Дејности во врска со недвижен имот
M/K	K	M/K - Стручни, научни и технички дејности
N/Л	Л	N/Л - Административни и помошни услужни дејности
O/Љ	Љ	O/Љ - Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осигурување
P/M	M	P/M - Образование
Q/H	H	Q/H - Дејности на здравствена и социјална заштита
R/Њ	Њ	R/Њ - Уметност, забава и рекреација
S/O	O	S/O - Други услужни дејности

T/П	П	T/П - Дејности на домаќинствата како работодавачи; дејности на домаќинствата кои произведуваат разновидна стока и вршат различни услуги за сопствени потреби
U/P	P	U/P - Дејности на екстратериторијални организации и тела

		Класификација на институционалните сектори, КИС 2016 (ЕСС2010)	
	nivo	Шифра	Назив на сектор и потсектор
	1	**С.1**	**Вкупна економија**
	2	С.11	Нефинансиски друштва
	2	С.12	Финансиски друштва
	2	С.13	Држава
	2	С.14	Домаќинства

	2	C.15	Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата

3.4	**Статистички концепти и дефиниции**

Бруто инвесициите во основни средства ги претставуваат набавките намалени за отуѓувањата на на основни средства. Набавката на основни средства вклучува набавка на нови основни средства; набавка на постоечки основни средства; отуѓувања на постоечки основни средства; како и Трошоци за трансфер на непроизведени средства (Пример земјиштето). Со одземањето на Потрошувачката на основните средства од Бруто инвестициите во основни срества се добиваат Нето инвестициите во основни средства. Основните средства се произведени средства кои се користат во процесот на производство повеќе од една година.

Ги раликуваме следниве видови на основни средства:

- Станови
- Други згради и структури (вклучува и поголеми подобрувања на земјиштето)
- Машини и опрема
- Воена опрема
- Култивирани средства
- Производи на интелектуална сопственост

Gross fixed capital formation (P51) includes acquisition less disposals of fixed assets. The acquisition of fixed assets (P511) includes acquisition of new fixed assets (P5111); acquisition of existed fixed assets (P5112); disposals of existing fixed assets (P5113) and Costs of ownership transfer on non-produced assets (P512).

The following types of fixed assets may be distinguished:

- Dwellings;
- Other buildings and structures (includes major improvements in land)
- Machinery and equipment
- Weapon systems and
- Cultivated biological resources
- Intellectual property products

3.5	**Статистичка единица**

Се опфаќаат сите активни претпријатија според институционални сектори (С11, С12, С13, С14 и С15).

3.6	**Статистичка популација**

Статистичката популација според институционални сектори се прибира преку Статистичкото истражување за инвестиции во основни средства ИНВ.1. Дополнителна пресметка се прави за неодзив од истражувањето ИНВ.1, односно за претпријатијата кои не се дел од намерниот примерок содржан во истражувањето ИНВ.1. За оваа цел се користат податоци за статистичката популација во делот на основните средства од завршните сметки од претпријатијата од Централниот регистар, податоци од Министерството за финансии како и податоци од други истражувања во Државниот завод за статистика

3.7	**Референтна област**

НТЕС 4 (Општини)

3.8	**Временска покриеност**

Податоците се расположиви од 2000 година според НКД Рев.2 (А10 и А21), според институционални сектори и според Класификацијата на производи според дејности (на ниво од шест производи).

3.9	**Базен период**

Не е применливо

4	**Единица на мерење**

Вредностите се прикажуваат во милиони денари, во тековни цени

5	**Референтен период**

Година (од 01.01 до 31.12)

6	**Институционален мандат**

6.1	**Законски акти и други договори**

Национални: Закон за државната статистика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97, 21/07, 51/11, 104/13, 42/14 и 192/15, 27/16 ,83/18 и 220/18) и Програма за статистички истражувања 2023-2027 („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 29/23) Европско ниво: Регулатива на Советот на Европа бр.2223/96 во врска со европскиот систем на сметки и регионални сметки и Регулатива бр. 1392/2007 на Европскиот Парламент и на Советот (нов Европска програма за

трансмисија) Методологијата Европски Систем на Сметки ЕСС 2010 е замена за претходната методологија Европски Систем на Сметки ЕСС 95 како референтна рамка за заеднички стандарди, дефиниции, класификации и сметководствени правила за составување на сметки по институционални сектори, со цел да се обезбеди меѓународна споредливост.

6.2	**Споделување на податоци**

Податоците се ипраќаат Еуростат преку SDMX

7	**Доверливост**

7.1	**Доверливост - политика**

Податоците се индивидуални податоци, заштитени со Законот за државна статистика http://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx.
Податоците што се прибираат од извештајните единици преку статистичките истражувања или индиректно, од административни или од други извори, се доверливи податоци и се користат исклучиво за статистички цели. Резултатот на статистичката обработка може, исто така, да генерира информации кои се сметаат за доверливи, на пример: анонимизирани индивидуални податоци, табели со многу ниско ниво на агрегација, како и сè уште необјавени податоци. Политиката за статистичка доверливост http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=32 ги содржи основните начела што се применуваат во Државниот завод за статистика.

7.2	**Доверливост - третирање на податоците**

Секој индивидуален или личен податок, независно во која фаза на статистичка обработка се наоѓа, има третман на доверлив податок и може да се користи исклучиво за статистички цели.
При објавувањето на податоците од ова истражување на агрегирано ниво, не се јавува потреба за дополнително третирање на податоците заради обезбедување статистичка доверливост.

8	**Политика за објавување**

8.1	**Календар на објавување**

Објавувањето на податоците е во согласност со Календарот на објавување кој се објавува на веб-страницата на Државниот завод за статистика.
Календарот на објавување се подготвува еднаш годишно, пред почетокот на календарската година.

8.2	**Пристап до Календарот на објавување**
Календар на објавување http://www.stat.gov.mk/Kalendar_nov.aspx	
8.3	**Кориснички пристап**
Во согласност со политиката за дисеминација, сите корисници имаат еднаков пристап до статистичките податоци во исто време. Податоците се објавуваат на веб-страницата истовремено за сите корисници, кои се информираат од Календарот на објавување и ниеден корисник нема привилегиран третман.	
9	**Фреквенција на дисеминација**
Годишна	
10	**Достапност и јасност**
10.1	**Соопштенија**
Соопштение: Бруто-домашен производ на Република Северна Македонија во 2023 година -претходни податоци stat.mk - Статистика по области - Економија и финансии - Бруто домашен производ	
10.2	**Публикации**
Податоците од ова статистичко истражување се расположливи во МАКСтат базата на податоци.	
10.3	**Онлајн база на податоци**
МАКСтат базата на податоци - Бруто домашен производ и инвестиции БДП според ЕСС 2010 https://makstat.stat.gov.mk/PXWeb/pxweb/mk/MakStat/?rxid=46ee0f64-2992-4b45-a2d9-cb4e5f7ec5ef	
10.4	**Пристап до микроподатоци**
Во согласност со Законот за државна статистика http://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx (член 41) и со Политиката за пристап до анонимизирани микроподатоци за научно-истражувачки цели http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=22, податоците што се прибрани за потребите на официјалната статистика може да се користат за научно-истражувачки цели ако не е загрозена нивната директна или индиректна идентификација, т.е. откривањето на индивидуалноста на податокот.	

Пристапот до микроподатоци е возможен само во просторија на ДЗС, а врз основа на претходно доставено и одобрено барање и потпишан договор.	
10.5	**Друго**
Публикации: Статистички годишник, Државен завод за статистика - публикација: Статистички годишник, -Податоци кои се испраќаат до Евростат и се објавуваат на веб-страницата на овие институции.	
10.6	**Документација за методологијата**
Методолошко објаснување, национално https://www.stat.gov.mk/MetodoloskiObjasSoop.aspx?id=140&rbrObl=7	
10.7	**Документација за квалитетот**
Не е применливо.	
11	**Управување со квалитет**
11.1	**Обезбедување на квалитетот**
Посветеноста на Државниот завод за статистика за обезбедување квалитет на производите и на услугите е содржана во: Законот за државна статистика http://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx, Стратегискиот план на Државниот завод за статистика http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=6, Политиката за квалитет на Државниот завод за статистика http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=24 како и во постојаните напори за усогласување со Кодексот за работа на европската статистика http://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=2. Главните аспекти и процедури за управување со квалитет во фазите и потпроцесите од Статистичкиот бизнис процес модел, како и добрите практики и насоките за обезбедување квалитет се документирани во интерен документ Насоки за обезбедување квалитет на статистичките процеси. Потребните влезни и излезни метаподатоци, како и релевантните индикатори за квалитет за одделни потпроцеси, се опишани во документот Упатство за менаџери на статистички	

11.2	**Оценка на квалитетот**
-	
12	**Релевантност**
12.1	**Потреби на корисниците**
12.2	**Задоволство на корисниците**
12.3	**Комплетност**
13	**Точност и веродостојност**
13.1	**Севкупна точност**
13.2	**Примерочни грешки**
13.3	**Непримерочни грешки**
14	**Навременост и точност**
14.1	**Навременост**
14.2	**Точност**
15	**Кохерентност и споредливост**
15.1	**Географска споредливост**

15.2	**Временска споредливост**
15.3	**Меѓудоменска кохерентност**
15.4	**Внатрешна кохерентност**
16	**Трошок и оптовареност**
17	**Ревизија на податоците**
17.1	**Политика за ревизија на податоците**
17.2	**Практика за ревизија на податоците**
18	**Статистичка обработка**
18.1	**Извори на податоци**
18.2	**Фреквенција на прибирање податоци**
18.3	**Прибирање на податоците**
18.4	**Проверка на податоците**
18.5	**Компилирање податоци**
18.6	**Прилагодување**

19	**Коментар**
A.1	**Анекси**